
**BILJEŠKE IZ MUZEJA MoRE – MUZEJA ODBIJENIH I NEREALIZIRANIH PROJEKATA /
ANTUN MOTIKA I TOMISLAV GOTOVAC**

BRANKA BENČIĆ □ Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka

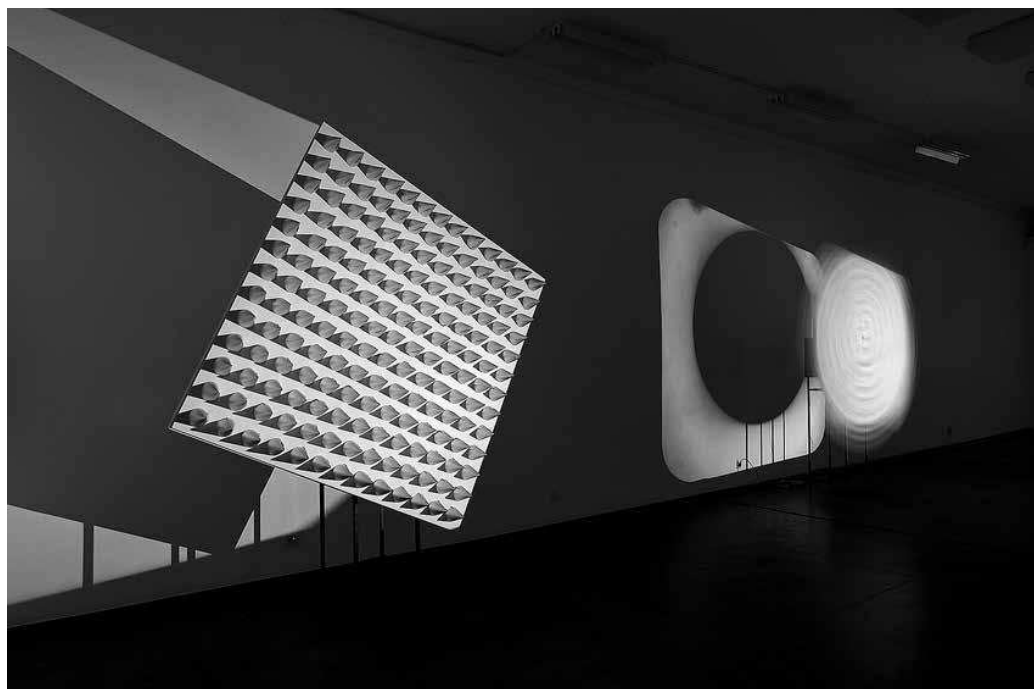

---

sl.1.-2. Antun Motika, eksperimenti, skice;
stranice iz bilježnice (167-168) (146-147)
Ljubaznošću Zbirke umjetnina Grada Pule i
MSU-a – Muzeja suvremene umjetnosti

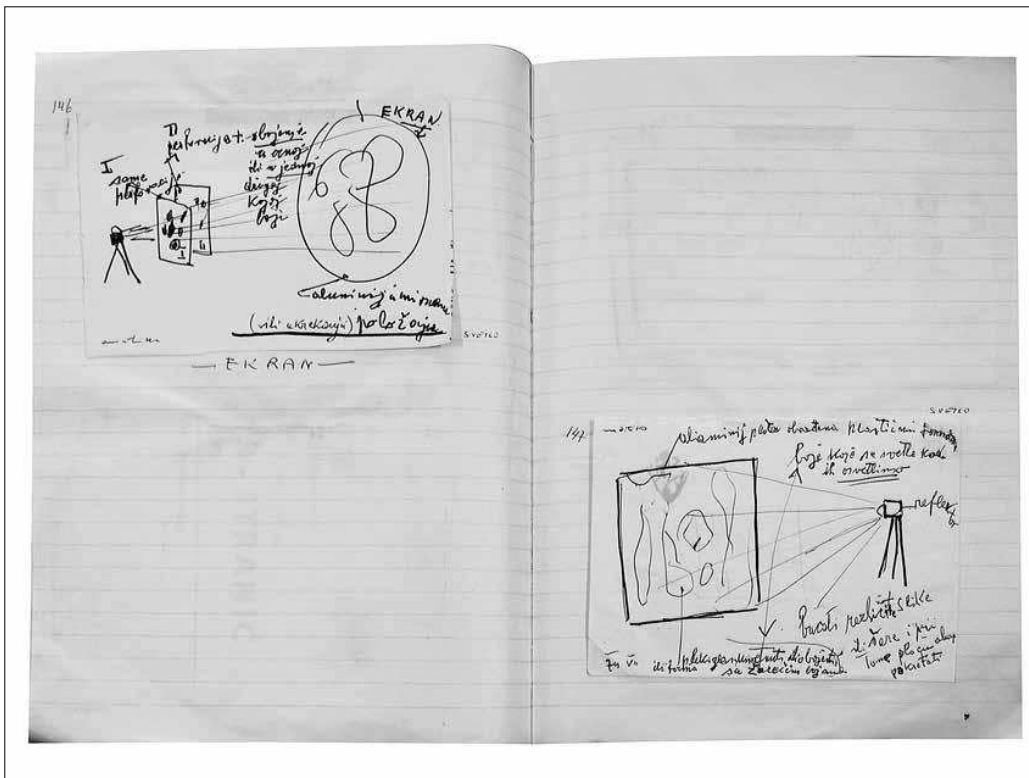
Harald Szeeman govorio je o poetskoj dimenziji neuspjeha kao o prihvaćanju mogućnosti i stvaranju prostora da se može dogoditi fijasko, a geste neuspjeha razotkrile su potencijalnosti nekih najpoetičnijih radova umjetnika. Kako bi istražili, okupili te učinili dostupnima i široj publici približili brojne nerealizirane i odbijene radove umjetnika, kolege iz Italije – povjesničari umjetnosti, kritičari, kustosi i istraživači okupljeni oko studijskog centra CAPAS – Centro per le attività e le professioni dell'arte e dello spettacolo Sveučilišta u Parmi realizirali su MoRE – Muzej odbijenih i nerealiziranih projekata. Začetnici i koordinatori projekta su Elisabetta Modena i Marco Scotti.

Mrežni projekt MoRE – Muzej odbijenih i nerealiziranih projekata, digitalna je kolekcija zamišljena kao mjesto prikupljanja dokumentacije i informacija o nerealiziranim i odbijenim projektima umjetnika, a dostupan je na poveznici <http://www.moremuseum.org>.

Iako zamišljen i pokrenut prije nekoliko godina, u pandemijskom i postpandemijskom vremenu, tijekom obu-

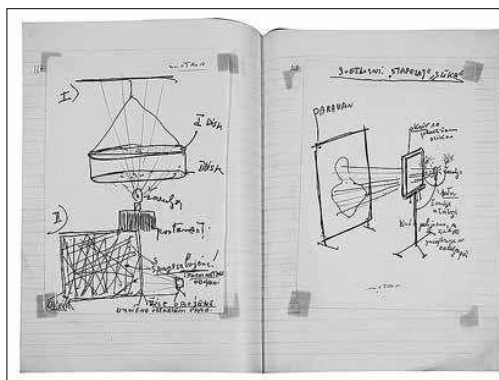
stave kretanja i rada većine kulturnih ustanova, projekt tog muzeja, zamišljenoga kao digitalna platforma, posebno je aktualiziran i možemo ga sagledati u perspektivi pronalaženja novih mogućnosti kontekstualizacije, dostupnosti i cirkulacije kulturnih i umjetničkih sadržaja u digitalnom okruženju kapitaliziranjem potencijala interneta prije nego što je privremeno postao jedini kanal vidljivosti.

MoRE je digitalni/virtualni muzej koji prikuplja, digitalizira, arhivira, izlaže online, kontekstualizira, valorizira i interpretira nerealizirane i odbijene umjetničke projekte 20. i 21. stoljeća, čineći ih dostupnima i vidljivima široj publici na mrežnim stranicama te gostujući u stvarnim galerijskim ili muzejskim prostorima.

Projekt nameće pitanja o uvjetima umjetničke produkcije, nesigurnosti realizacije, različitim razlozima koji se nalaze u pozadini nerealiziranih projekata, afirmira umjetničku ideju i konceptualne prakse, a neuspjeh izvlači iz zaborava kako bi se ispisala i afirmirala povijest umjetnosti pokušaja, neizvedenih, nevidljivih projekata. Bilo da je riječ o utopijskom potencijalu, tehničkoj nemogućnosti izvedbe, nerazumijevanju ili nedovoljnim financijskim sredstvima, različiti su razlozi odbijanja realizacije projekata. Okupljeni su na jednome mjestu kao svojevrsan katalog imaginacije i neuspjeha, a MoRE donosi ono nevidljivo, nepostojeće, što nije muzealizirano, a postoji na rubovima umjetničke i muzejske dokumentacije.

Projekt muzeja MoRE, koji arhivira niz odbijenih i nerealiziranih projekata međunarodnih umjetnika, okupio je i znatan broj većih i manjih projekata umjetnika iz Hrvatske. U sklopu umjetničkih projekata muzeja MoRE zastupljeni su poznati talijanski umjetnici Ugo La Pietra, Gianfranco Baruchello, Flavio Favelli te umjetnice i umjetnici mlađe generacije kao što su Maria Adele del Vecchio, Valerio Berutti, Invernemuto, Jeremy Deller, Mark Dion, Regina Jose Galindo, Emily Jacir, Erwin Wurm, kao i velik broj hrvatskih umjetnika: Julije Knifer,

Ivan Kožarić, Tomislav Gotovac, Vlado Martek, David Maljković, Mangelos, Josip Vaništa, Marijan Jevšovar, Marko Tadić, Petar Dabac i brojni drugi, a zbirka se povremeno obogaćuje novim akvizicijama koje nastaju na temelju kustoskih istraživanja.

Tako u bazi muzeja MoRE nalazimo *Totalni portret grada Zagreba* (1979.) Tomislava Gotovca. Kao primjer Gotovčeva filmskog mišljenja „svim sredstvima”, taj rad na papiru – tekst kao koncept za realizaciju ideje, odnosno kao prijedlog scenarija za snimanje filma *Totalni portret grada Zagreba*, upućuje na fenomen filma *drugim sredstvima* kao na jednu od perspektiva kroz koje možemo promatrati opus Tomislava Gotovca. Tako je tekst, odnosno *script*, podjednako shvaćen kao dio filmskog eksperimenta, eksperimenta s filmom i „oko filma”, prostor u kojemu se istražuju granice te estetski i koncep-

sl.3.-4. Pogled na izložbu *Projekcije: Antun Motika i naslijeđe eksperimenta*, MMSU – Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka, 2017.
Snimio: Filip Beusan
Ljubaznošću MMSU-a – Muzeja moderne i suvremene umjetnosti

tualni potencijal filma. U tom smislu *Totalni portret grada Zagreba* primjer je tekstualnog prijedloga, *statement* za nikad realizirani radikalni dokumentarni film, impresivno filmsko djelo utopijske imaginacije i grada i filma, filma o gradu, koje se doima(lo) nemogućim u izvedbi.

Dokumentacija o *Totalnom portretu grada Zagreba* Tomislava Gotovca dostupna je na poveznici: <http://www.moremuseum.org/omeka/items/show/140>

Ideja platforme jest da se digitalna baza podataka i zbirka u nastajanju muzeja MoRE kontinuirano ažurira i upotpunjuje vizualnim i tekstualnim priložima pozvanih međunarodnih kustosa, koji u globalnom kontekstu otkrivaju nove umjetničke pozicije i radove stvarajući istodobno i mrežu radova, znanja i suradnika. Početkom travnja zbirka je ažurirana novim priložima koje su privedili pozvani gostujući kustosi, a jedan od posljednjih doprinosa tom projektu usmjeren je na kontekstualizaciju i širenje znanja o nerealiziranim projektima Antuna Motike.

Riječ je o jedinstvenim eksperimentima sa svjetlom i skicama koje nalazimo u malo poznatoj dokumentaciji iz Motikinih bilježnica pohranjenih u Zbirci umjetnina grada Pule i u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. Svoj najveći iskorak iz slikarskog polja Antun Motika je oblikovao upravo različitim eksperimentima s projekcijama kao specifičnim pristupom „proširenim medijima” od sredine 1960-ih godina.

Svoje projekcije Motika je realizirao uz pomoć različitih projektora (dijaprojektora, dijkaskopa, episkopa), koje je prilagođivao svojim zahtjevima, te pripremajući za potrebe projekcija specifične transparentne folije na koje je aplicirao materijale različitog podrijetla, organske i anorganske, kukce, biljke poput herbarijskih te pigmente i smolu, sve kako bi pri njihovu povećanju tijekom projekcije dobio začuđujuće rezultate, kinetičke refleksije oblika, boje i svjetla apstraktnih kolorističkih oblika u pokretu. Još uvijek nedovoljno istražen i prezentiran, taj dio opusa Antuna Motike bio je polazište i središnje mjesto izložbe *Projekcije*, kustosica Branke Benčić i Sabine Salamon u riječkom MMSU-u, Muzeju moderne i suvremene umjetnosti (2017.).

Dokumentacija o nerealiziranim projektima Antuna Motike dostupna je na poveznici <http://www.moremuseum.org/omeka/items/show/160>

Okupljajući često eksperimentalne prakse umjetnika i radikalne geste umjetničke imaginacije zahtjevnije od tehničkih i produkcijskih mogućnosti svojega vremena, muzej MoRE nas na predlošku dvaju odabranih primjera nerealiziranih radova Tomislava Gotovca i Antuna Motike podsjeća na važnost čuvanja prekrasnih, efemernih, utopijskih gesti umjetnika.

Primljeno: 30. kolovoza 2020.

NOTES FROM THE MoRE – MUSEUM OF REFUSED AND UNREALISED PROJECTS / ANTUN MOTIKA AND TOMISLAV GOTOVAC

The Web project *MoRE – the Museum of Refused and Unrealized Projects* - is a collection that is conceived as a place for the assembly of documentation and information about projects by artists that were never produced and were refused; it is accessible at the following link: <http://www.moremuseum.org>.

MoRE is a digital/virtual museum that collects, digitises, archives, exhibits online, contextualises, evaluates and interprets art projects of the 20th and 21st centuries that were rejected and never produced, making them accessible and visible to the wider public on its web site, as well as by having guest exhibitions in physical galleries and museum venues. The project raises the question of the conditions of artistic production, the uncertainty of accomplishment, the various reasons that lie behind the failure of a project to be accomplished, endorses the artistic idea and conceptual practices, in order for the history of the art of the endeavour of unproduced and invisible projects to be written down and endorsed. MoRE, an umbrella for a digital repository, a catalogue of imagination and lack of apparent success, provides us with invisible works that exist on the fringes of artistic and museum documentation.

MoRE archives a series of rejected and unproduced projects of artists from different countries and has also bought a considerable number of larger and smaller projects by artists from Croatia. In the database of MoRE we can find the *Total Portrait of the City of Zagreb* (1979) by Tomislav Gotovac and notes about experiments with light that were never completed from the notebooks of Antun Motika.